

RODOLJUB.

Glasiło „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 3 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Národní Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

12. števí.

V Ljubljani, dne 20. junija 1896.

VI. leto.

Klerikalni izgred v Novem Mestu.

Dne 31. maja 1896. l. so delavci, ki imajo svoje društvo „Bodočnost“, napravili javen shod v Novem Mestu. Ti delavci hočejo si svoje slabe razmere zboljšati in se hočejo pogovoriti, kako bi to omogočili, da ne bi bili na nemilost delodajalcev prepuščeni. Najbolj pametni ljudje celega sveta in najduhovitejši pisatelji se z vprašanjem, kako revo ljudstva posebno delavskega stanu zboljšati, pečajo in velik neumnež mora biti ta, ki še ni tako daleč prišel v svojem mišljenju, da ne bi priznal, da imajo delavci ravno tako, kakor drugi stanovi pravico svoj zaslužek in svoje življenje si zboljšati. Seveda pretiranosti istih nobeden ne bo odobral.

Tudi na Slovenskem so se delavci poprijeli dela, da si zboljšajo svoje razmere in sicer neodvisno od farovžev. Naši farovži pa so si zopet na drugi strani osnovali katoliška rokodelska društva, v katerih zbirajo mlajše in starejše delavce, da jih za svoje namene uporabljajo in tukaj na Slovenskem kakor tudi drugod si ti dve stranki mej delavci nista prijazni.

Reči se mora, da imajo od farovžev neodvisni delavci v svoji sredi jako pametne ljudi, mej tem ko v

katoliška rokodelska društva le take dobivajo, katerim se mora kaj dati, da voljno prenašajo neumnosti dotičnih predstojnikov.

V Novem Mestu imamo katoliško rokodelsko društvo. Dokler se ni vedelo, da hoče kranjska katoliška stranka svojo oblast pomnožiti s tem, da dobi delavce pod svojo komando in se je mislilo, da zasledujejo taka društva dobrodelen namen, odpravljati delavce od pijančevanja, jim dajati dobre knjige v roke in jih navajati tako k pametnemu življenju, so kranjski rojaki brez razločka političnega mišljenja dajali denar in drugo, da si ti rokodelci hišo postavijo in se je toliko nabralo, da si je to katoliško rokodelsko društvo postavilo v Novem Mestu prav lepo hišo. To rokodelsko društvo v Novem Mestu pa nima pravega uspeha. V tem društvu je dosti napačnega in zapodili so že fantje tega društva svojega načelnika dr. Marinka, ki je duhovnik in učitelj verouka na novomeški gimnaziji, iz društvene sobe in se je moral novomeški prošt in mojstri in tudi dr. Marinko sam truditi, da so ga sprejeli zopet za svojega načelnika. To se je zgodilo lani. V tem društvu plačuje dr. Marinko

LISTEK.

Kolárjev Valentin.

Izvirna povest. Spisal Moric Zvonik.

I.

Predpust se je bližal. Dôba, v koji se največ od njih odloči v drugi stan, nastopiti drugo resnejše, mero-dajno življenje ali, kakor nekateri pravijo, navaliti si zakonski jarem na pleča, bila je skoraj „sveti čas“ posebno za mladi še neoženjeni svet v podgorski samotno oddaljeni srenji. Kdor se je zakásnil in zamudil z ženitvijo za tekoči „predpust“, rekali so mu poredni sosedje, da je zopet „pogubljen za jedno leto“.

Posebno letos je bilo mnogo govorce, ker se je ženil mladi in lepi mlinar Valentin Kolár z Osamelovo

Katrico. In stari polharček Kozmek Oplata, pravi tip originalnosti v podgorski vasi, je kar naravnost izpovedal, da jednakega para, kakor bo ravno ta, ga še ni videlo Podgorje.

Tudi naš Valentin se je v srcu veselil odločilnega trenutka, ko bode duhovnik pred altarjem z obrednimi ceremonijami združil dve ljubeči sreci po zakramentu sv. zakona; le tu pa tam mu je zagrenilo to, ker znano mu je, da se za njegovo deklico še nekdo drugi poganja za žive in mrtve. Tudi poslednje ga je minulo, da je le ugledal „njo“, zastavljal ji je vselej že tisočkrat stavljeno vprašanje: „Ljubiš res samó mene in ne družega, Katrica?“

„Koga bi zamogla družega ljubiti, če ne Tebe, Tine; Ti še vedno gojiš brezpotrebno ljubosumnost do mene, a nikari naj Ti poslednje ne mori upanja!“ In bilo je dovolj: on ji je vsak takšen odgovor vrnil z vročim poljubom na rdeče ličice.

ali iz svojega žepa ali iz kečega družega fantom večkrat pijačo, da jih skupaj drži. Dostikrat so že udje izstopili iz tega društva, ker jim ne ugaja in ker fantje sprevidijo, da jih voditelji imajo le za to, da se z njimi bahajo in da pridobijo z njimi večjo moč v mestu in vse vleče te fante bolj k onemu društvu, ki je neodvisno od farovžev in protivno katoliške stranke vodstvu.

Ko je dr. Marinko, načelnik katoliškega rokodelskega društva, sprevidel, da nima več kakor kacic 15 delavcev v društvu in da bo društvo „Bodočnost“ vse druge delavce iz Novega Mesta na-se potegnilo in tudi druge iz drugih krajev in ker je dr. Marinka in druge somišljenike jezilo, da bi se v Novem Mestu le neodvisni delavci tako mnogobrojno pokazali in katoliško rokodelsko društvo v senco postavili, so hoteli zborovanje društva „Bodočnost“ onemogočiti s tem, da so privabili iz bližnje okolice nekaj manjših kmetov, žensk in otrok in šli so z istimi k zborovanju. Ko se je zborovanje pričelo, začeli so ti najeti kmetje, ženske in otroci upiti in niso pustili govoriti. Okrajni glavar novomeški, ki je kot komisar pri zborovanju navzoč bil, je miril te razgrajalce in čakal pol ure, ali ti se niso dali pomiriti. Bili so prej v prostorih katoliškega rokodelskega društva in tam so jim baje dali dr. Marinko in drugi somišljeniki pijače in jih podučili, kako morajo upiti in razgrajati.

Mej razgrajalci so se posebno odlikovali kapelan iz Šmihela Krajec in tudi dr. Marinko, tako, da so žandarji morali najprej ta dva z zborovališča iztirati.

Da so kmetje mogli pri zborovanju upiti in razgrajati, se jim je reklo, da jim ni treba iti k popoldanski službi božji in da jim to, če gredo k zborovanju razgrajat, ravno tako šteje, kakor bi bili pri službi božji. V šmihalski cerkvi zaradi tega tudi ni bilo litanij.

Pri tej priliki se je pokazalo, da je ravaden delavec bolj omikan, kakor doktor bogoslovja Marinko in kapelan Krajec, kateri so, ker so jih morali žandarji s silo z zborovališča ven spraviti, morali že hudo raz-

Bilo je dve nedelji pred pustom. Valentin je bil zopet pri Osamelovih v vasi; pogodili so se natančno radi ženitbenih zadev. Dekličin oče mu je kar naravnost dejal, da si ne želi družega zeta, kakor ravno njega, in da Katrica ne more pametnejšega moža si izbrati. — „Kaj bom dajal hčer morilcu, koji se ji ravno ponuja in večkrat k nam zahaja? — Ne, nikakor ne! — Kdo drugi je ubil pokojnega Jernejca sosedovega ponoči v Smrekovi Dragi, če ne — on, Rudolfo?! Zakaj pa je bil zaprt tri leta, ako ga ni pobil on sam, kakor nam zatrjuje?“ Tako in jednako obsojeval je stari oče Osamel Valentinovega tekmeča Rudolfa, katerega ni bil ni najmanj za svojega zeta zadovoljen. Tudi ni bilo znano ljudem, je-li poštenih starišev sin oni Rudolfo, ali ne; niti njegovega priimka niso okoličani znali. Iz zanesljivih virov poizvedel je šele pisec pričujoče povesti, da se je mladenič pisal: Rudolfo Broilli. — Pred več leti prišla je njegova že umrla mati

grajati. Če bi delavci zveze „Bodočnost“ ne bili mirni in pametni, prišlo bi do hudega pretepa in do zaporov; marsikateri naščuvanih kmetov bi moral v ječo in marsikateri bi bil nesel krvavo glavo domu. Okrajni glavar, uvidevši, da je zborovanje nemogoče in uvidevši, da bi prišlo do pretepa mej delavci in nahujskanimi kmeti, je zborovanje razpustil ter dal delavcem zveze „Bodočnost“, na njihovo prošnjo žandarje v spremstvo in varstvo proti omenjeni nahujskani družali. (Tako in nič drugače se ne morejo taki razgrajalci zvati.) To je resnična dogodba, ki se je zgodila dne 31. maja 1896. l. v Novem Mestu.

Ko so pred par leti duhovniki imeli v Novem Mestu katoliški shod, bi prav lahko bilo dobiti nekaj sto ljudij, da bi zborovanje tega katoliškega shoda onemogočili. Akoravno ti naši duhovniki kot politiki v našem mestu nimajo prijateljev, se na to še mislilo ni, ker vsaka družba sedanjega veka smatra kaj tacega kot surovost in bi ravno dotični razgrajalci pokazali, da si ne upajo z duševnimi silami naprej in da so slabši glede duševnih sil, ne glede na to, pa bi tudi mesto pokazalo, kako negostoljubno je njega prebivalstvo.

Lahko je dobiti za pijačo, posebno če se še reče, da hočejo ti delavci cerkve požigati ali da so krivoverci — nekaj neumnežev skupaj, ki potem v svoji pijanosti in neumnosti razgrajajo. Omenjeni dr. Marinko našel je dosedaj na Dolenjskem dosti dobrohotnih ljudij, ki so mu v dobre namene za rokodelsko društvo denar in drugo dajali. Odslej naprej moramo biti oprezni, ker za to, da bi dr. Marinko v hiši rokodelskega društva kmete proti delavcem in, če se mu v glavi zvrti, še tudi proti meščanom šuntal, ne bomo podpore dajali. — Pa vprašati se mora vsak trezen človek, če se spodobi za učitelja naše mladine in celo učitelja veronauka na gimnaziji, da tako postopa in da spravi toliko ljudij v nevarnost, da pridejo v ječo. (Nekateri teh razgrajalcev so imeli nože pripravljene za boj.) Prašati se pa mora tudi, če je dostojno za kmeta, bodi majhnega ali velikega, da se dá rabiti za take namene. Za take

z Laškega z malim detetom v naročju v ta kraj; v vasi si je kupila malo hišico ter k njej sdadajoči kos polja in tu bivala s sinom — kakor ga je ona klicala — Rudolfom. Mladenič po materini smrti ni opravljal drugega posla, kakor od ranega jutra do poznega večera stikal s puško po gozdeh: radi teh lastnostij ga ni mogel trpeti oče Osamel in ne drugi sovaščani.

Dogovorili so se, da se vse te ženitbene zadeve uredé za tekoči predpust.

Srečnejšega človeka ni bilo na vsi božji zemlji — tako si je vsaj mladi Kolár domišljeval, ko je korakal v mraku iz Podgorja od „njegove“ deklice po dobro mu znani stezici skozi Smrekovo Drago proti svojemu domovju žvižgujoč: „Hej, Slovenci, naša reč slovenska živo klije . . .“

Tako sam v sé zatopljen in zamišljen ni opazil skrite človeške podobe, katera je izza bližnjega češminje-

namene se drugod le dajo rabiti žganjarji, ali ljudje, ki stojijo na najnižji stopinji omike.

Mej temi sedanjimi delavci je najmanj tri četrtine kmetiskih sinov. Ti kmetje, ki so tako neumni bili, da so se dali rabiti proti navedenim delavcem, so divjali proti lastni krvi in proti temu, da si njihovi sinovi pomagajo sami zboljšati življenske razmere, in kar je še bolj ostudno, je to, da so ti ljudje tako malo možati, da za vsakim nerazsodnim politikujočim mladeničem, ki je komaj iz lemenata prišel, drvijo, in če jih tudi vodi v razmere, kjer bi lahko v ječo prišli. Pokazali so ti ljudje, da so za vsako neumnost porabiti, če jim le kdo, ki pripada katoliški stranki, par kozarcev piva plača in kako neumnost naveže. Kako neumni so ti ljudje bili, se razvidi iz tega, da splch niso pustili katerega od delavskega društva govoriti, da bi se vsaj prepričali, kaj ti ljudje

hočejo, ampak v jedno mer so, kakor živina upili in divjali in kar po prekritih mizah so hodili in dotičnemu krčmarju tudi nekaj oken in kozarcev pobili.

To je nečastno za dolenskega kmeta. Zabeležimo to vse zaradi tega, da pametnejši kmetje sprevidite, kam vas vodi strast naših vodij katoliške stranke in kako vas ti ljudje rabijo za najostudnejša dela in da je tem prav malo ležeče na tem, če privedete po kakem tepežu do krvavih glav in pred sodnijo in v zapor.

Ves svet zdaj obsoja te šmiheljske in gotnovaške kmete, ki so se dali rabiti tem duhovnikom. Če se o kmetu kot neumnem govori, je pač kmet sam kriv tega, ker kakor je drugače pameten, se dá katoliški stranki rabiti za vsako neumnost in potem se le jezite, če se potem po svetu govori o vas nespoštljivo!

Politični pregled.

Državni zbor je minuli ponedeljek končal svoje pomladansko zborovanje. V poslednjih sejah je dovolil, da se poviša znesek, ki se plačuje češkim tovarnarjem za v druge države izvoženi sladkor od 5 na 9 milijonov goldinarjev na leto. Brez take podpore bi pa izvažanje sladkorja ne bilo mogoče, ker Nemčija na vso moč podpira svoje sladkorne tovarne. Če pa sladkorne tovarne propadejo, izgubi država mnogo dohodkov. Prizadeto bi pa bilo na Češkem in Moravskem kmetijstvo, ki ima sedaj lepe dohodke od pridelovanja sladkorne pese.

Vnanja politika v delegacijah. Minister vnanjih del slednje leto pojasnjuje vnanjo politiko v odsekih delegacij. To je storil tudi letos. Naglašal je dobre odnošaje z vsemi državami. Posebno trodržavna zveza je trdna. Obširno je govoril o razmerah v Turčiji in turški državi zapretil, da bode poginila, ako ne naredi reda v svojih pokrajinah.

vega grma planila s puško ob rami njemu naproti in z zapovedovalnim glasom zakričala: „Stoj!“

Valentin se je skoraj ustrašil nočne podobe, srditega obraza — najmanj pričakovanega Rudolfa, kajti nočni prišlec bil je v resnici on. S skoraj boječim glasom ga ogovori: „Kaj želiš, prijatelj? Žakaj si me iznenadil?“

„A, prijatelj praviš? — Varaš se! Bil si gori pri Katrici, to vem; varuj se; če te jaz dobim v vasi, osobito pri „njej“ — te bodem pretepel, kakor ajdov snop, da ne boš do sodnjega dne spravil v kupe svojih raztresenih udov; premikastil te bom, kakor žabo!“

Izgovorivši one besede, iz kojih je Kolárju huda pretela, mahne jo Broilli nazaj v goščavo; Valentin jo krene pa proti svojemu domu in tisti večer niti očesa ni mogel zatisniti od prevelike razburjenosti.

(Dalje prihodnjič)

Precej osorno je govoril minister o srbski vladi, bolj prijazno z Rumunijo in Bolgarijo. Videlo se je iz njegovega govora, da je težišče vnanje politike na Balkanu.

Nemška ljudska stranka. Omovala se je posebna nemška ljudska stranka v Avstriji. Ta ljudska stranka hoče, da se nemščini zakonito zagotové mnoge predpravice v Avstriji, Galicija naj se izbacne iz dežel, zastopanih v državnem zboru, da bodo Nemci v državnem zboru imeli zanesljivo večino, židom naj se odvzamejo politične pravice. Potem pa v programu govori o velikih socialnih reformah, kar je sedaj že navada postala. Jedinco dobra točka v programu je, da zahteva, da se volilna pravica uravná bolj po načelu enakosti.

Na Kretil je nastala ustaja. Ker turška vlada noče ustreči nekaterim željam kristijanov, so se ti jeli puntati. Nekoliko pa Grki podpirajo ustaše, ker se nadejajo pridobiti ta otok. Bilo je že mnogo bojov. Turčija je na Kreto poslala že 10 bataljonov vojakov. Na kmetih kristijani pobijajo Turke, po mestih pa mohamedanci napadajo kristijane, ropajo njih hiše in prodajalnice. Več vasij je požganih. Večje države posredujejo, da bi se napravil red. Poslale so vojne ladije v krečansko pristanišče.

V Makedoniji se začena mali ustanek. Turki so manjše čete ustašev razgnali. Makedonci in vladni nasprotniki pa agitujejo po Bolgariji, da bi Bolgari šli makedonskim Turkom na pomoč. Bolgarska vlada pa ne mara vtikati se v zmešnjave na Balkanu, ker vé, da Bolgari brez pomoči Rusije ničesar ne opravijo. Rusija pa sedaj še ne želi propada Turčije.

Baratleri, tepeni italijanski poveljnik v Afriki, je bil pred vojnim sodiščem oproščen. Dokazalo se je sicer, da je popolnoma nezmožen za vodstvo, a krivda zadeva druge, ki so mu vodstvo izročili. Bežal pa z bojišča ni in tudi vedoma ničesar storil Italiji v kvar.

Ustaja na Kubi. Španjski vojaki na Kubi se niso hoteli dalje bojevati, ker že več mesecev niso dobili nobene plače. Zato so pa španjski generali sklenili, naj se

ustavi vojevanje do jeseni. Glavni poveljnik pa zahteva, naj mu pošljejo še 60.000 vojakov, drugače ne zmaga puntarjev.

Dopisi.

Iz Dola, 14. junija. [Izv. dop.] (Resnica v oči bôde.) Večkrat se je že v tem listu poudarjalo, kako da se leca zlorablja mesto za razlaganje božje besede v popolnoma strankarske namene. Da je temu le preveč istina, dokazal je prav korenito uže mnogokrat naš nezmotljivi župnik, kajti, kakor hitro je kdo storil majhen pregrešek razžaljenja, tedaj pusti popolnoma iznemar svoj pravi posel ter se loti le dotičnega hudodelca in ga toliko časa obdeluje, dokler ga z neovrgljivimi dokazi popolnoma ne uniči. Ker mu pa drugje ne more do živega in ker je razžaljena seveda le njegova brezmejna samooblast, loti se ga z lece, kajpada iz prostora, ki je le njemu pristopen, tam ga potem predstavlja s takimi priimki, da si človek nehoté misli, da se je ta gospod le pri kakih divjakih olike učil. Najhujše pa ga je razkačil dopis iz Dola, ki ga je „Rodoljub“ priobčil v 10. številki. Ves svoj gnjev spustil je na črnega dopisnika, ki se predrzne tako nesramno pisati o njegovi nedotakljivi vzvišenosti. Sprva je med propovedovanjem le po malem dokazoval njegovo nedoslednost in netaktnost; neko nedeljo popoldne pa je popolnoma vzdignil zatvornico svoje razšežne govorniške modrosti. Kakor iz ognjenega Vezuva padala je goreča lava na omenjenega dopisuna, ki tako umazano pisanje spravlja med svet. Nazadnje pa je zaključil svoj gromonosni govor z besedami: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje in kdor o vas slabo govori, je ravno tako, kakor bi mene proklinjal“. Ali čemu? vprašam, je potreba toliko krika na leci. Morda je župnik le prepričan, da je kaj resnice v tem, drugače ne bi v cerkvi s takim nedostojnim kvakanjem begal nevedne in priproste ljudi!! Moti se župnik, ako misli, da si bode s takim razgrajanjem utrdil svoje omajano zaupanje pri ljudstvu. Preveč so take vrste gospodje zagazili v vrvenje politike in take zadeve, ki njih nič ne brigajo, ne meneč se, da pri takem ravnanju trpi ugled cerkvene veljave, ter da se priprosto ljudstvo, četudi pozno, vendar vzdramlja ter se z nezaupanjem obrača od njih, ker sprevidi, kako jih varajo taki služabniki božji. Še nekaj. Župnik očita večkrat tej ali oni stranki, kako po nepotrebnem trosi denar za marsikatero stvar, ki bi jo ne bilo prav nič potreba; tega pa ne pomisli, kako on napravlja stvari, ki se drugim ne zdé potrebne in to še ne s svojim denarjem. Kaj mu je bilo treba novih štedilnih ognjišč, jedino po vzorih njegove kuharice, da sedaj skoraj popolnoma nerabljeni stojé v farovski kuhinji kot časten spominek še živeče „umetnice“? Kaj je treba omišljati si nove ograje krog župnišča, ker je sedanja boljša, kakor bode pa nova, ki se bode le v tem odlikovala, da bode izdelana po načrtih strokovnjaško-izvedenega župnika? Čemu je takoj po svojem prihodu k nam odslovil dosedanjega cerkovnika ter ga nadomestil z

novim; potem pa še moleduje za povišanje njegove plače, kar se mu je le z nevoljo ustreglo, ker je prejšnji cerkovnik v večjo zadovoljnost opravljal svoj posel, kakor ga pa sedanji? Seveda je župniku lahko izvršiti vsako izmišljotino, ker sedé v občinskem zastopu možje, ki se takoj pokorno udadó vsaki župnikovi zahtevi, naj si je za občino dobra ali slaba. Sicer so to le malenkosti, ali ker župnik vidi vsako smet v očesu svojega bližnjega, bruna pa ne v svojem, naj se glasita oba zvona — ker v cerkvi ima le župnik besedo — da vsak potem lahko sodi, kateri ima lepši glas.

Iz Škocijana, 1. junija. [Izv. dop.] Dne 31. maja 1896. l. je imel deželni poslanec gosp. Ignacij Žitnik volilni shod na našem živinskem sejmišču, na katerem je poročal o svojem delovanju. Omenil je tudi zakon na žgano vino, kateri se je napravil v deželnem zboru. Neki posestnik iz Vinice se je oglasil ter mu rekel, da so s tem zakonom kmeta najhujše udarili, ker kmet vina nima, svojim delavcem pa mora nekaj piti dati, kar sedaj ne more več, ker je tudi žgano vino predrago. Na to mu je gosp. Žitnik odgovoril, da on ni bil za ta zakon, da so ta zakon liberalci napravili. Potem se mu je reklo, da je na shodu v Šmarjeti priznal, da je on tudi bil pri sklepanju tega zakona in za vstvarjenje istega. Reklo se je, zakaj hodi v deželni zbor in zakaj se sploh voliti dá, če ne more zabraniti kake nekoristne postave. To je gospoda hudo razsrdilo in začel je vpiti, kar so slabotna pluća dala. „Opozicije ne sme biti, kjer gosp. Žitnik govori,“ rekel je kapelan z Škocijana, Anton Bojanc, in obljubil nekaterim fantom, da dobé sodček piva, če imenovana dva oponenta iz zbirališča iztirajo. Nekateri teh fantov in posestnik Mergole iz Telč ter Anton Zaman iz Dobruške Vasi so ta dva vun iztirali, nja suvali v prsa in z nogami ter tudi v lice topli. Da se ni dalje pretepavalo, je orožnik rekel tema dvema, naj gresta vun, da se gosp. Žitnik preveč ne razsrdijo. V Škocijanu gospod Žitnik naših županov ni imenoval osle, pač pa je rekel, da nobeden od nas ne more tajiti, da se je kmetu pred letom 1848., ko je bila še tlaka in desetina, boljše godilo, kakor sedaj, in našli so se res nekateri med poslušalci, ki so to odobrvali. Stali so na živinskem sejmišču. Glavni aranžér bil je kapelan Anton Bojanc v Škocijanu, to je mož, kakor mora biti duhoven po božji postavi, ki vino le pri maši pije, drugače pa vodo.

Iz Šent Vida na Dolenjskem, 7. junija. [Izv. dop.] Zopet nam je vzela nemila usoda iz naše sredine moža, kojega bomo težko pogrešali. Prečast. gospod kapelan Ivan Čebašek — ali kakor smo ga radi nazivali „naš gospod Ivan“ — zapustil nas je, podal se na Črni Vrh pri Poljanah, pa ondi oskrbljuje župnijo. Dne 2. ju-

nija t. l. videl si, kako se pomika dolga vrsta vozov — bilo jih je do 20 — iz Šent Vida preko Sv. Roka do Višnje Gore. Vozili so se naši vrli župljani, spremljali so odhajajočega gosp. Ivana iz Šent Vida do železniške postaje v Višnji Gori, dali so mu častno spremstvo, pokazali mu, kako jim je mil in drag, osvedočili ga, koliko ga spoštujejo, kako ga ljubijo, dali mu zadoščenje njemu blagemu možu, koji se je moral umakniti kliku — spletkarski kliku, koji je „kovarstvo in ljubezen“ prav malo častno, dà, do cela nepoetično in jako hinavsko svojstvo. Dà, nečastno kovarstvo in spletkarstvo in brezplatonična ljubezen! Oprosti Ivane, da skrunim Tvoj častni spomin govoreč o tej kliku! Prenehaj. Kaj čuda, da so igrale solze v očeh vsem župljanom, ko se je naš blagi Ivan poslavljajal od njih v cerkvi z lece, kaj čuda, da je utripalo srce od bolesti sleharnemu ob slovesu dne 2. junija; tok bridkih solzâ skušal je olajšavati to bolest — skušal! ali jo je tudi v resnici olajšal? Plakal je stari mož, osivelih las, nagubanega čela; tako se plače oče po svojem sinu, kojega mu odvzame bridka usoda za vedno. Rosile so solze moža krepke dôbe, lil jih je kmet, gospod, mlad in star, žalost ločitve videl si na obrazu prijateljev, dà, to so bile one bridke solze, solze slovesa poslavljajočemu se pastirju, kojega si spoštoval in ljubil, kakor utegne to storiti samo sin nasproti rodnemu očetu! Naš blagi Ivan bival je jedva tri leta med nami; takoj spoznavali smo v njem dušnega pastirja, kateremu je prvo svojstvo čista in brezmejna ljubezen do svojega bližnjega. Trd in strog proti sebi, mehkega srca proti drugim, skromen za sebe — radodarnih rok svojemu bližnjemu; vesel z veselimi, žalosten z žalostnimi; vnet za pravo vero, negovaje jo v srcu, a ne le na jeziku; sovražen nikomur, prenaša

udarce, nezaslužene udarce svojih nasprotnikov mirno, potrpežljivo in častno, daje mesto resnici povsod in ob vsaki priliki, jo zagovarja na leci in izvan cerkve — hinavstvo in laž pa obsodi odločno in možato. Dolžnosti svojega stanu izpolnjuje z veseljem, težave svojega poklica prenaša po zimi, ponoči, pri vsaki bodisi še tako neprijetni priliki, vedno uzorno in brez ugovora. To Vam je uzor-duhovnik! Tudi ne najdeš boljšega prijatelja; komur je poklonil svoje zlato srce, tega ljubi iskreno, ne prikriva mu ničesar. Mož-beseda od pête do glave. In kako on ljubi svoj slovenski rod, kako iskreno, kako idealno — ganiti te mora! Prvo mu je dolžnost stanú, drugo pa izpolnjevati svete dolžnosti pravega in dobrega Slovence. Vedno in vedno najde ti še kak belič in vinar, da ga položi domovini na žrtvenik. Vzpodbuja ti neumorno in ob vsaki priliki z besedo in dejanjem k delovanju za našo slovensko narodno stvar. Gabi se mu nečastno politično spletkarstvo, ogiblje se političnim pustolovcem, obsoja strogo njih politično hinavstvo, lažnjivost in nesramno sebičnost. Naša podružnica sv. Cirila in Metoda izgubi ž njim svojega oživotvoritelja, pospešitelja, blagodušnega podpiratelja in najdelavnejšega odbornika. Umeješ li, kako nam je bilo ob slovesu? Izgubili smo iskreno ljubljene dušnega pastirja, blagega prijatelja, slovó smo dali možu kremen-značaju, iskrenemu rodoljubu. Ločitev v Višnji Gori bila je ganljiva — starčki, možjé, fantje, kmet, gospod, vse, vse podajalo mu je roko v slovó, želeč, da bi ga Bog čuval in ohranil povsod, kjerkoli bode bival. Z Bogom, Ivane, ohrani nas tudi ti v spominu — mi te ne pozabimo nikdar! Dr. Springer in drugi se niso udeležili častnega spremstva; morda so uvidevali, da v tej družbi ni mesta za njih, ka-li? Pogrešal pa jih ni prav nihče.

Župljan.

Slovenske in slovanske vesti.

(Zapisega novega župana ljubljanskega.) Dne 9. junija je bila slovesna zapisega novega ljubljanskega župana. Mestna dvorana je bila v ta namen jako lepo okrašena. Na odličnem mestu je bil postavljen kip presvetlega cesarja. Pod kipom je bil postavljen zgodovinski stol iz zelenega brokata. Na mizi sredi dvorane je bil na baržunasti blazini znak ljubljanskih županov, starodavna srebrna palica iz 1500. leta z mestnim grbom. V dvorani so se zbrali občinski svetniki, magistratni uradniki, mestni župniki, šolska nadzornika, vodje mestnih šol i. t. d. Ker gospoda deželnega predsednika barona Heina ni bilo v Ljubljani, je župana zapisegel dvorni svetnik Schemerl. V svojem nagovoru je dvorni svetnik naglašal, da je prepričan, da bode novi župan storil vse, da vzcvele potem poškodovana Ljubljana. Vlada ga bode radovoljno podpirala. Vlada pa tudi pričakuje, da bode župan vestno spolnjeval vse dolžnosti in čuval pravice nemške manjšine. Na to je župan prisegel. Župan g. Ivan Hribar je potem v svojem govoru najprej prosil vlado, da sporoči cesarju njegovo zabvalo za potrjenje.

Prevzemajoč županstvo prinaša s sabo ljubezen do mesta in prebivalstva. Dosedaj Ljubljana pri vladi ni nahajala tiste dobrohotnosti, katero je zasluževala, in nadeja se, da bode v bodoče cesarska vlada čuvala Ljubljani nje pravice in pospeševala nje razvoj. Lanski potres je vzbudil Ljubljančane ne le iz krepčilnega telesnega spanja, temveč vzbudil jih je tudi iz duševnega mrtvila ovirajočega vsako podjetnost. On se nadeja, da se v Ljubljani prične novo življenje v trgovskem in obrtnem oziru in bode vlada pokroviteljica temu gibanju. Mestno upravo čakajo velike naloge, pred vsem regulacija mesta, (urejenje ulic), potem pa kanalizacija, da Ljubljana postane jedna najzdravejših mest države. Z regulacijo v zvezi so ona dela, ki se imajo izvršiti v mestu, ako se osuši barje, namreč nova obrežja Ljubljanice. Prizadeval si bode župan po svojih močeh, da se povoljno reši to vprašanje, ki je važno za meščane, živeče na barju. V zdravstvenem oziru se mora napraviti jedna pokrita tržnica v Ljubljani. Pogodba za uvedenje električne razsvetljave je že podpisana in drugo leto že dobi mesto lepšo in cenejšo luč. Elek-

trična moč, ki se bode oddajala, bode velike koristi za obrtnike. Skrbeti bode za sezidavo poslopja za obrtno strokovno šolo in razširjenje tega zavoda. Ravno tako bode pa treba v Ljubljani ustanoviti višjo deklinško šolo in poskrbeti za njeno nastanilo. Glede na množiči se promet bode treba polagoma odpraviti sedanje lesene mostove in jih nadomestiti s trdnjšimi. Jeden teh mostov se napravi še letos. Za vse te in druge naprave bode treba mnogo denarja, a on se nadeja, da se bode z umnim gospodarstvom tudi to vprašanje rešilo, ne da se mesto preveč obteži. Župan nikdar ne bode pustil iz nemar, da je Ljubljana slovensko mesto. To se je županu tembolj zdelo potrebno izjaviti, ker so posvetne in duhovske oblasti večkrat že skušale zagrniti slovensko lice Ljubljane. Varoval bode pa župan tudi pravice nemške manjšine in upa, da bode vse prebivalstvo v Ljubljani složno delovalo, za lepo, večjo in srečnejšo Ljubljano, po geslu našega vladarja: „Z zjedinenimi močmi.“ Svojih tovarišev župan ne prosi potrpljenja ž njim, temveč naj mu naravnost povedo, če z njegovim delovanjem ne bodo zadovoljni, in on bode jim takoj izročeni urad zopet izročil v njih roke. Končal je svoj govor z živio- in slava-klicem na cesarja. S tem je bila končana prisega in mi želimo, da se županu posreči izvršiti vse velike naloge, katere je omenjal.

(Deželnega poslanca dra. Ivana Tavčarja volilni shod v Novem Mestu.) Preteklo nedeljo je bil deželni poslanec gospod dr. Ivan Tavčar sklical volilni shod v Novo Mesto. Na shod je prišlo nad 100 volilcev, vse, kar je veljavnejšega v Novem Mestu. Shodu je predsedoval novomeški župan gospod Perko. Dr. Tavčar je povedal, da je v zadnjem zasedanju deželnega zbora imel obširno poročilo o stavbenem redu za mesto Ljubljano. Ta stvar se ne tiče njegovega volilnega okraja, a vendar tudi za Dolenjsko ni brez pomena, kako se razvija bela Ljubljana. Pojasnil je, da ni mogel doseči, da bi se odprla meja, ki je zaprta zaradi svinjske kuge. Dokler je svinjska kuga na Hrvatskem, je v tem oziru vsaka prošnja zastonj. Njegovo stališče je težje, kakor je bilo njegovemu predniku, ki je bil ob enem tudi državni poslanec in je v državnem zboru dosegel, kar v deželnem ni mogel. Dve najvažnejši stvari za Novo Mesto, namreč novomeški vodovod in belokranjska železnica, se moreta ugodno rešiti, samo če se na to deluje v deželnem in državnem zboru. Ko je on vstopil v deželni odbor, je uvidel, da se ondu pripisuje večja važnost vodovodom za male kmetijske vasi, nego pa novomeškemu. Ker kmetje dandanes živé v veri, da duhovniki vse dosežejo, kujejo povsod prošnje za vodovode. Seveda vsakdo rajši vidi, da mu voda v hišo priteče, kakor bi pa moral hoditi ponjo k vodnjaku. Taki vodovodi bodo pa še hudo breme za kmeta. Ker se ne bodo mogli vzdržavati, bodo naposled razpadli. On je pač za vodovode tam, kjer dotični kraji vode nimajo, ali pa v mestih, kjer so v zdravstvenem oziru potrebni. Novomeški vodovod je potrebno podjetje. On je takoj, ko je prišel v deželni odbor, naglašal, da se ta vodovod ne sme

postavljati v jedno vrsto z manjšimi vodovodi. V julijskem zasedanju deželnega zbora stvar še ne pride na vrsto, ker načrti še niso narejeni, v jesenskem zasedanju se pa stvar r. ši. Vprašanje o dolenjski železnici ni šlo dalje, ker nismo imeli deželnega železniškega sveta. Sedaj se je osnoval in Ljubljana je vanj poslala odločnega župana gospoda Hribarja, ki bode to zadevo gotovo pospeševal. Potem je poslanec pojasnil, zakaj se je narodna stranka sporazumela z Nemci. Katoliška stranka je sama hotela se z Nemci sporazumeti, in je celo škof Missia na to deloval, deželni predsednik ga je pa podpiral. Če bi se bilo to zgodilo, bi narodna stranka za svoje volilne okraje ne bila mogla ničesar doseči. Povedal je, da je katoliška stranka odbila prošnjo črnomaljske občine, da se jej neki dolg, katerega dolguje deželi, deloma odpusti, samo zato ker on (dr. Tavčar) zastopa Črnomelj. Celo župnik Schweiger je proti glasoval dasi so na tem dolgu tudi prizadete kmetijske vasi okrog, katere on zastopa. Kakor sedaj stojé razmere, nemški veleposestniki niso nevarni naši narodnosti, pač pa naši klerikalci.

(Kanonik Karol Klun †.) V Budimpešti, kamor je bil šel k delegacijskemu zborovanju, umrl je dne 8. junija kanonik Karol Klun, vodja kranjske konservativne stranke. Pokojnik je bil rojen dne 13. oktobra 1841. leta v Prigorici pri Dolenji Vasi v ribniškem okraju. V mašnika je bil posvečen 1865. leta. Ko je služboval dve leti v Gorjah, je prišel za kaplana v škofijsko cerkev v Ljubljano. Leta 1873. je osnoval „Slovenca“, kateremu je bil dolgo časa urednik. Leta 1876. se je sprl s škofom Ivanom Zlatoustom Pogačarjem, ki ga je hotel prestaviti iz Ljubljane. Tedaj še Klun ni bil tistega mnenja o pokorščini škofom, kot jo je dobil pod sedanjim škofom. Leta 1876. je bil voljen v ljubljanski mestni, leta 1877. v deželni in 1879. leta v državni zbor. V državnem zboru je Klun hodil vedno s konservativci. Tudi tedaj ni zapustil grofa Hohenwarta, ko je bil ta se zavezal z liberalci. Sicer je pa pokojnik bil iz prepričanja naroden in je nerad hodil pota, katere mu je predpisovala nova katoliška stranka na Kranjskem. Priznati se mu mora velika marljivost in vestnost v izpolnjevanju svojega poslanstva. Skoro nobene seje ni zamudil. V tem oziru pokojni Klun zasluži posnemanje. Tudi v političnih vprašanjih je bil izurjen, tako da ga noben sedanjih klerikalnih vodij nadomestiti ne bode mogel. Bodi mu zemlja lahka!

(Občni zbor kmetijske družbe.) Dne 12. junija je imela c. kr. kmetijska družba kranjska svoj občni zbor. Predsednik cesarski svetnik Murnik je v svojem nagovoru pozdravljaj vladnega zastopnika pl. Crona, zastopnika deželnega odbora Povšeta in župana ljubljanskega gospoda Hribarja. Potem je omenjal napredke živinoreje v naši deželi. Glede zakonodajstva omenja premembo davčnega zakona, ki bode dobro uplival na kmetijstvo. Spominja se umrlega nadvojvode Karola Ludovika in končava s klicem na cesarja. Iz ravnateljvega poročila povzemamo, da je družba imela lani 83 podružnic in 3500 članov, ter 121.802 glđ. denarnega prometa. Podkovska šola je

lani imela 20 učencev in se je na tem zavodu podkovalo nad 1000 konj. Iz družbene drevesnice se je oddalo 15.000 drevesc. Poskušala so se nekatera žita in krompirjeve vrste. Ker je drevesnica premajhna, in ker že zemlja v njih vsled 80letnega pridelovanja drevja peša, jo bode treba prodati kot stavbeni prostor in omisliti novo. Na vzornem dvoru se je jako dobro gospodarilo in vsa plemena živina se je ondu izborna ponašala. Društveno glasilo „Kmetovalec“ izhaja v 4000 izvodih. Kmetijsko rastlinstvo naročala je družba s tem, da je naročala dobra semena, zlasti rusko laneno seme, pa tudi semena raznih žit in krompirja za sajenje. Poskusi s pridelovanjem sladorne pese imeli so ugoden uspeh. Umetnih gojil, katerih nakup družba posreduje, porabilo se je deset vagonov. Po društvenem prizadevanju sta se napravili napravi za koristno porabljenje sadja v Horjulu in Begunjah na Gorenjskem. V povzdigo govedoreje je družba oddajala čistokrvne bike in prirejevala premojanja. Oddajali so se ovni bergamaške in merjasci velike angleške pasme. Družba je skrbela za razširjenje kmetijskih strojev in za kmetijski pouk. Konjerejski odsek je pospeševal konjerejo in ribarski odsek pa ribarstvo. Iz poročila odbornika Lenarčiča izvemo, da je družba že imela 60.901 gl. 2 kr. dohodkov in da je koncem leta ostalo v blagajnici 5088 gl. 4 kr. Družbino premoženje znaša 38.924 gl. in se je lani povečalo za 913 gl. 24 kr. Podpredsednikom družbe je bil voljen grajščak g. T. Seunigg. V odbor pa so bili izvoljeni: višji gozdni svetnik Goll, deželni poslanec Lenarčič, deželni glavar Detela, nadinžener Witschl, deželni poslanec grof Barbo, živinozdravnik Folakowski in odvetnik Wurzbach. Potem se je vršila cela vrsta predlogov.

(Umrl) je dne 10. junija v Zagorju ob Savi prezaslužni narodnjak, gospod Matija Medved. Pokojnik se je rodil l. 1835. v Librgi pri Šmartnem. Pred kakimi 25 leti se je naselil v Zagorju, kjer je naposled postal župan. Županoval je dolgo let. Ustanovil je bralno društvo, posojilnico in podružnico družbe sv. Cirila in Metoda, katerim društvom je predsedoval do svoje smrti, in ustanovil je tudi „Zagorskega Sokola“, kateremu je bil

starosta. — Dne 16. junija nam je neizprosna smrt s kruto roko ugrabila moža, ki je s pesnijo budil naš narod. Antona Nedvčeda ni več! Njegove skladbe prešle so v narod, postale so last narodova. Pesmi Nedvčedove se pojo pri najslavnejših nastopih prvih društev, pojo se pri tužnih in veselih prilikah, poje jih mestna gospodična in poje jih preprosto kmetsko dekle, slaveč tako neznanega jej pevca. Pokojnik je bil rodom Čeh. Porodil se je leta 1828. v Hořvicah. Pred več leti je prišel v Ljubljano, kjer si je za naš narod pridobil mnogo zaslug.

(Krajevne železnice.) Državni poslanec dr. Ferjančič je v državnem zboru priporočal, naj se podaljša vipavska železnica do Vrhnike. To bi bilo v državnem interesu in v korist prebivalstvu.

(Novi koroški volilni red,) kakor ga je sklenil koroški dež. zbor v svojem zadnjem zasedanju, ni zadobil cesarjeve sankcije. Nič škode!

(Tržaškim škofom) je imenovan Šterk, škof na otoku Krku. Šterk je dober Hrvat. Italijani bi bili radi, da pride v Trst dr. Flapp, katerega je baje priporočal tudi knezoškof ljubljanski.

(Slovenska šola v Trstu.) Že dve leti je tega, kar je dr. Gregorin, odvetnik v Trstu, predložil na ministerstvo pritožbo proti odloku c. kr. namestništva v Trstu, s katerim je pritrnilo mestnemu magistratu v njegovi sodbi, da ni zavezan ustanoviti slovenske šole v Trstu. Torej po dveh letih se je stvar vendar rešila tako, da je ministerstvo uničilo odlok namestništva in zaukazalo mestnemu magistratu, da mora izvršiti nove poizvedbe, istim pridodati tloris mesta tržaškega ter vse doposlati ministerstvu — v šestih tednih. Mestni magistrat se je uprl temu, češ, da bi nove poizvedbe dale isti uspeh, kateri ministerstvo že ima, in sploh, da v šestih tednih ne bi mogel ustreči zahtevi. C. kr. namestništvo je tudi temu pritrnilo, ministerstvo je zopet sedaj poseglo vmes ter dalo nalogo, da mesto mora dati zahtevana pojasnila. — Želeti je pač, da bi vlada odločno postopala in ne pustila tržaškemu magistratu z zvižajami stvari več zavlačevati.

Razne vesti.

(Izpred porotnega sodišča.) Dne 3. junija je bil obsojen cigan Alojzij Breščak zaradi nasilstva in mnogih tatvin v osemletno ječo. Pri tej obravnavi je bilo zastopanih 70 prič. — Dne 4. junija je bil obsojen Janez Jenko z Vrha zaradi uboja v štiriletno ječo. — Ravno ta dan je bila obravnavana proti Židu Mojzesu Moricu Schiffmannu, ki je bil zatožen, da je kupčevalec z dekleti. Prodajal jih je v razne razupite hiše. Schiffmanna so bili prijeli v decembru v Ljubljani, ko je imel dve dekleti pri sebi, katere je hotel baje speljati v Buenos-Ayres v Južni Ameriki. Ko ga je redar prijel, mu je ponudil petdesetak, da ga izpusti. Porotniki so zanikali vprašanje o trgovini z dekleti, ker se baje stvar ni dala strogo dokazati, pač so pa potrdili vprašanje, da je hotel podkupiti redarja, in je bil obsojen v šesttedenski zapor. — Dne 6. junija sta bila obsojena zaradi tatvine Andrej in Martin Želez-

nikar, vsak na tri leta ječe. — Ravno ta dan je bil obsojen Janez Rustan iz Cerknice zaradi težke telesne poškodbe na šest mesecev ječe.

(Vojaški kolesarji) uporabljali se bodo pri letošnjih velikih vojaških vajah po odredbi višje vojaške oblasti v obilem številu, ter se jim bode za vsakojake poškodbe izplačala odškodnina 40 kron. Dotičnim kolesarjem se je prijaviti pri pristojnem političnem oziroma vojaškem okr. oblastvu.

(Svinjska kuga.) Deželna vlada je izdala naslednji razglas: Ker se svinjska kuga na Kranjskem vedno dalje razširja in je doslej že več občin in vasi v okrajih Novo Mesto, Litija, Kočevje, Črnomelj, Ljubljana in Logatec okuženih, zatoraj izdaje deželna vlada na podstavi § 3. občnega zakona o živinskih kugah nastopne občne odredbe za promet s prašiči na Kranjskem: 1.) Brezpogojno je

prepovedano goniti prašiče po cestah, ampak te živali se smejo, kjer je to sploh dopuščeno, samo z vozovi prevažati iz jednega kraja v drug kraj. Izjema je samo dopuščena za pašo in napajanje prašičev v občinskih mejah, dokler se ne dožene noben slučaj svinjske kuge. 2.) V političnih okrajih, v katerih je razširjena svinjska kuga, ne sme biti nobenih prašičjih semnje. 3.) Iz drugih dežel to-stranske državne polovice se smejo prašiči, v kolikor je njih uvažanje iz teh dežel na Kranjsko sploh dopuščeno, uvažati samo po železnici. Ta določila se pa ne dotikajo prepovedi in odredb izdanih zoper dežele ogerske krone in zoper okupacijsko ozemlje. 4.) Vse po železnici pošiljane prašičje transporte je potem, ko jih je bil ogledal živinozdravnik, od končne postaje na vozovih spraviti v njih namenjeni kraj, toda še le potem, ako to v obče dopušča živinozdravniško mnenje o prašičih in ako se število prašičev popolnoma ujema s pravilnim živinskim potnim listom. Pri razkladanju rabljene brvi, stopnice in orodje, kakor tudi razkladalni prostor je vsakokrat korenito počistiti in razkužiti, o čemer se mora prepričati živinozdravniški organ pri železniški postaji, transportne vagona pa je z nalepljenimi listki zaznamovati ter jih na razkuževalno postajo vrniti. 5.) Kadar dospe transport na kakšen prodajalni kraj, se smejo prašiči postaviti samo na takšen prodajalni prostor (hlev), kakoršnega je politična oblastvo v živinozdravsko-policijskem oziru za to primernega spoznalo. 6.) Kadar dospe transport na prodajalni kraj, tedaj je živinski potni list nemudoma oddati županu ali eventualno v to določenem organu. Ta mora preiskati, če se število dospelih prašičev ujema s podatki živinskega potnega lista; kadar ni nobenega zadržka, je to pripomniti na zadnji strani potnega lista. V tem primeru se smejo prašiči takoj odprodati. 7.) Se li v tem oziru pokažejo zadržki, tedaj jih je brez odloga naznaniti c. kr. okr. glavarstvu, ki mora prijeti potrebna poizvedovanja. Dokler se ne odpravijo zadržki, eventualno dokler uradni živinozdravnik za gotovo ne dožene, da prašiči niso okuženi, se ne sme noben prašič odstraniti iz prodajalnega prostora. 8.) Kadar se ne more ves prašičji transport prodati na jednom kraju, tedaj se sme prebitek prašičev samo z vozovi prepeljati na drug prodajalni prostor. Pri tem je na izvorni živinski potni list zapisati ime tistega kupca, ki je prašiče kupil ter pripomniti odhod prašičev v drug prodajalni kraj, prašičjemu prodajalcu pa je izdati za ostale prašiče nov živinski potni list, v katerem je navesti kraj, od koder so prvotno pršli prašiči, kakor tudi dan izdavanja in zapisnikovo številko izvirnega živinskega potnega lista. Ta novi živinski potni list mora prašičji prodajalec izročiti županu novega prodajalnega kraja. 9.) Na prodajo postavljene prašiče mora v presledkih 5 do 6 dni preiskati potrjen živinozdravnik, kateri mora nesumljivo zdravstveno stanje prašičev potrditi na živinskem potnem listu ter se prepričati ob jednom o tem, da so zapisniki o izvršeni prodaji pravilno vpisani. Se li pokažejo glede zdravstvenega stanja prašičev utemeljeni pomisleki, mora živinozdravnik to nemudoma naznaniti županu, da ta ustavi nadaljno prodajanje, in c. kr. okrajnemu oblastvu, da to prične nadaljno uradno poslovanje. Dognane nepravilnosti glede zapisnikov o izvršeni prodaji je istotako naznaniti. 10.) Prašičji prodajalec mora vselej, kadar oboli ali pogine kakšen njegovih prašičev, to brez odloga naznaniti županu, kateri sme nadaljno prodajanje dovoliti še le potem, kadar takoj izvršena živinozdravniška preizkava za gotovo dožene, da glede okuženja ni nobene sumnje. V nasprotnem pa je glede obstoječe sumnje, da so prašiči okuženi, nemudoma naznanilo poslati c. kr.

okrajnemu oblastvu. Kadar so vsi prašiči kakšnega transporta odprodani, ali pa je prebitek prašičev odpravljen po predpisu 8. točke tega razglasa iz prodajalnega prostora, tedaj je ta prostor temeljito počistiti in razkužiti (najprimerneje z novogašenim apnom), o čemur se mora prepričati župan. 11.) Novi prašičji transport se sme postaviti v prodajalni prostor še le potem, kadar se je popolnoma odpravil prejšnji transport in se je izvršilo razkuženje. 12.) Stroga prepoved, da se prašiči ne smejo goniti od vasi do vasi ali od hiše do hiše, ostane tudi potlej v moči. 13.) Ta določila stopajo v veljavnost 15. dan junija 1896. leta. Njih prestopki se kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882 leta, dež. zak. št. 51.

(Ponesrečil) se je sprevodnik Ivan Leskovar. Na postaji Poličane je skočil z vlaka, ko se je ta že pomikal, a padel pod kolesa ter obležal mrtev.

(Strašen prizor v cerkvi.) Dne 5. t. m. je v Št. Ilju kmet Simon Zavnič, kateri je bil šele pred nekaj tedni odpuščten iz blaznice, pri večernicah znorel. Planil je na duhovnika, ga pahnil od altara na stopnice in ga začel daviti. Ljudje so strahoma bežali iz cerkve. Duhovnik je bil v največji smrtni nevarnosti, ko so mu prihitei nekateri fantje na pomoč. Blazni kmet je izpustil duhovnika in zbežal na prižnico, a ko je videl, da grede fantje za njim, je skočil z lece v cerkev. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil vrat.

(Ravnodušen obešenec.) V Oseku je bil obešen ropar in morilec Čonka. Ko so ga pripeljali k vešalam, je ravnodušno kadil iz pipe in krvniku priporočal, naj dobro dela in naj se ne blamira. Čonka je imel že 74 let in je bil še tovariš Roše Šandarja.

(Potres.) Poroča se, da se je te dni v Črni gori primeril precej močan potres. Čutila sta se dva sunka, spremljana od podzemskega grmenja. — Iz Linca se poroča, da se je v Spitalu ob Pyrnu primeril tudi precej močan potres. Čutili so se štirje sunki; prvi je bil najmočnejši, ostali so bili rahlejši. Tudi podzemsko grmenje se je čulo. Zanimivo je, da je bil v tem kraju zadnji potres tisto noč kakor lani v Ljubljani.

(Živ -- pokopan.) V Sassariju v Italiji je neki kmet pahnil nekega 12letnega pastirja v malo brezno in to zasul, potem pa odgnal pastirjevo čredo. Dečka so dlje časa zamani iskali. Šele zdaj, ko je najbrž kaka lisica deloma izkopala njegovo truplo, se je stvar pojasnila.

(Zemlja se odpira.) Iz Italije se javlja, da se je v provinciji Vicenza, in sicer blizu tirolske meje, odprla zemlja. Odprtina je baje dva kilometra dolga in skoro jeden kilometer široka. Ko je zemlja počila podrlo se je mnogo hiš in je več ljudij ponesrečilo.

(Razpok v tovarni.) V tovarni za smodnik v Felixdorfu se je te dni primerila strašna eksplozija. Na doslej nepojasnjen način se je unelo 300 kilogramov smodnika. Poslopje se je skoro povsem porušilo, pet oseb, trije delavci in dve delavki, pa je bilo na kosce raztrganih.

(Blazen morilec svojih otrok.) Posestnik Troyes v Cadilhauu je bil jako pobožen mož. Občevaje z duhovniki je postal zelo prenapet in je naposled zblaznel. Minoli teden je svoje tri hčerke, stare po dve, štiri in šest let, vrgel pri oknu drugega nadstropja svoje hiše, ključč: „Vzletite v nebo, angeljci“. Najstarejše dekle se je ubilo, drugi dve deklici sta se nevarno poškodovali.

(Ženska na vešalah.) V Londonu je bila te dni obešana grozna ženska, neka Dyver. Ta ženska je jemala iz raznih zavodov in od zasebnikov otroke na rejo, a čim je denar dobila ali se njega prejevanje v obrokih zagotovila, je dotično dete vrgla v vodo. Dokazalo se je, da je kakih 50 otrok na ta način umorila.

Poučne stvari.

Za vinogradnike jako važno opozorjenje,

(Konec.)

In vendar utegne označena prava gostota trt — na vsak meter jedna trta — prevelika, pregosta postati, in to v prilično malo letih, ako se ž njimi pravilno ne postopa in ako se jih pravilno ne obrezuje, osobito pa, ako se jih pravilno vsako leto ne omanda. Z obrezovanjem obdržati se zamore namreč trto pri kar le mogoče malem starem lesu; posebno se zamore pa to z mandanjem doseči. Kdor ne pazi pri obrezovanju tako gosto nasajenih trt na to, da se mu stari les brez vse potrebe ne zvišuje, oziroma ne zdaljšuje; doživi prav lahko in to v prilično malo letih, da pri reznji ne ve kam s starim lesom trt, da mu je vse pregosto in da začne že na to misliti, ali bi ne kazalo vsako drugo trto izkopati in jih tako zredčiti. In kaka škoda pač to ni, z velikim trudom cepljeno, s še večjim trudom in potroškom usajeno trto takrat iz zemlje izkopati, oziroma izsekati, ko bi ravno najboljši roditi imela. Da se te škode obvaruje, paziti se mora toraj na to, da se stari les trt, kar le mogoče vedno jednake velikosti ohrani, da se ne zvišuje preveč, da se pa posebno ne zdaljšuje. Najboljši je in ostane, da ima vsaka trta k večjemu 50 centimetrov ravno v zrak stoječa debla, sicer pa čisto nič starega lesa. In to se doseže kakor rečeno s pravilno reznjo, posebno pa še z mandanjem. Kadar obrezuješ

trte, pazi, da zadobi vsaka svoj palec — čep, reznik — za pridobitev potrebnjega lesa za prihodnje leto in svoj napnenc — spado, prevez — za pridobitev grozdja v tekočem letu. Palec naj bode vedno pod, ne nad napnencem. Kadar vežeš trte, glej da ne pustiš nikdar napnenc naupik v zrak moleti, ampak poveži ga tako, da bode še pod vodoravno črto ležal, tako da pride njegov zgornji konec skoro tikoma k tlam. In kadar trte že prav dobro ozeleene, kadar imajo že veliko ped dolge ali pa še nekoliko daljše pognanke, takrat nikdar ne opusti, popolnoma pravilno omandati jih. Omandaj jih pa pravilno, če takole postopaš: Iz palca rasteče pognanke pusti ne skrajšane in priveži jih k kolu. Na napnencu rasteče pognanke obravnavaj pa tako-le: Vsakega, katera zaroda nič nima, odmandaj popolnoma. Vsacega, kateri ima zarod, pa odščeni nad četrtem listom, rastočem nad najvišjem zarodom. Ako ne najdeš na nobenem pognanku zaroda, odreži napnenc kar proč. Tako obdelovane trte in posebno tako omandane trte ne bodo imele nikdar preveč starega lesa, nikdar ne bodo pregoste postale. Rastle in rodile bodo pa dolgo čvrsto. Ne tako obdelovane trte, posebno ne tako mandane, zaženejo na konceh napnencav navadno najmočnejše pognanke, oziroma najmočnejše mladike, katere se potem najrajši za nove napnence porabi, in trte so v malo letih v starem lesu predolge oziroma pregoste.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 13. junija: 90, 5, 71, 49, 59.
 Gradec, dné 13. junija: 29, 56, 90, 8, 4.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
 tovarna obžnikov
 Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Prihodnja številka „RODOLJUBA“ izide dne 4. julija 1896.

Tržne cene v Ljubljani

17. junija t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8	Špeh povojen, kgr.	66
Rež,	7	Surovo maslo, "	75
Ječmen, "	6 60	Jajce, jedno	2
Oves, "	7	Mleko, liter	10
Ajda, "	7 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso, "	6 80	Telečje "	60
Koruzna, "	5 50	Svinjsko "	64
Krompir, "	2 40	Koštrunovo "	40
Leča, "	16	Pišanec	50
Grab, "	12	Golob	16
Fižol, "	10	Seno, 100 kilo	2 14
Maslo, kgr.	90	Slama,	2 23
Mast, "	70	Drva, trda, 4 metr.	6 20
Špeh svež	64	" mehka, 4	4 60

Akviziterja

za življensko zavarovanje

proti izdatni stalni služnini vzprejme takoj po vsem slovenskem ozemlju razširjena zavarovalnica. Pogoji: znanje slovenščine in nemščine, neomadeževano življenje, sposobnost za obveščevanje z vsemi stanovi ter resna volja, marljivost in vztrajnost.

Ponudbe pod naslovom „Resna volja“ upravnistvu tega lista.

Severnonemški Lloyd v Bremenu.

Koncesijoniran po vis. c. kr. ministerstvu z odredbo z dné 7. maja 1894, št. 5373.

Brzoparniške vožnje v Newyork:

Iz Bremena ob torkih in sobotah.

Iz Southamptona ob sredah in nedeljah.

Iz Genove oziroma Neapolja

via Gibraltar

mesečno dvakrat.

Bremen - Iztočna Azija.

V Kfno.

Bremen - Avstralija.

V Adelaido,
Melbourne,
Sydney.

Bremen - Juž. Amerika.

V Montevideo.

V Buenos Aires.

V Japan.

Najboljša in najcenejša potovalna prilika.

Natančneja pojasnila daje:

Julij Schillinger, Ljubljana.

Bremen - Sev. Amerika.

V Newyork.

V Baltimore.

Prakomorska vožnja v Newyork 7-8 dnij.

Kathreiner's
KNEIPPOVA SLADNA KAVA
je kot
primes k bobovi kavi
edno zdrava
kavina pijača.
Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.
Svarilo! Zaradi ničvrednih po-
narejenih izdelkov je treba paziti
na izvirne zavoje s imenom:
Kathreiner

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni, ako se naroča
po pošti.

Najboljše kakovosti, blagodejen,
oživljajoč, krepljen in zlasti sredstvo
za vzbujanje teka je

Marijacejski likêr

1 steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld.
3 ducate steklenic 4 gld. 80 kr.

Nadalje za želodec:

Kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic
1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri
zabasanji, skazenem želedeci. — Škatulja 21 kr., jeden
zavoček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Zeliščni sok ali prsni sirop za odrasčene in
otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju.
— Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski ovet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v
križu, nogah in rekah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic
2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetja in vsa druga zdravilna sredstva se
dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

(1—12)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (2—12)

priporočam slavnemu občin-
stvu in prečastiti duhovščini
svojo bogato zalogo

**lestencev, oljnatih po-
dob, zrcal,**

kakor tudi vse v njegovo
stroko spadajoče predmete
na pr. stekleno, porcela-
nasto belo in rujavo
prsteno blago, raznovrstne
svetilnice viseče in stoječe,

**Hermanove bliskovne svetilnice in prave
krogljaste cilindre „Patent Marian“, katere
imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.**

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah
ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Poslano.

Gosp. Ant. Tratar, posestnik in krčmar v Mokra-
nogu, prodal mi je pred kakim pol letom svojo hišo št. 68 v
Mokronogu s pripadajočim zemljiščem s izrecnim dogovorom, da mi
preskrbi gostilničarsko obrt v tem obsegu, kakor jo je on dosedaj v
tisti hiši izvrševal. Obljubil mi je tudi, da bo v slučaju, ako ne
bi politična oblast meni na novo podelila gostilničarske obrti, on
sam odložil svojo gostilničarsko obrt v moj prid. V pisмено
kupno pogodbo se to ni tako natanko zapisalo.

Jaz sem verjel besedam g. Antona Tratarja, katere je rabil
pred mnogo pričami, pa zaupal sem mu preveč. Politična oblast ni
hotela dati nove obrti, ker je v Mokronogu že dovolj gostiln;
g. Anton Tratar pa ni ostal mož-beseda in ni odložil svoje obrti,
kakor je prej obljubil, ampak jo prenesel na drugo hišo — češ,
da te zaveze ni prevzel v pismeni pogodbi.

Ker se nečem tožariti, sklenil sem objaviti to postopanje
g. Antona Tratarja v svarilo drugim ljudem, ki bi utegnili kdaj
z njim kako pogodbo le ustno, četudi pred pričami dogovoriti.

V Trbovljah, dné 6. junija 1896.

Blaž Meuzel.

Ozira vreden zaslužek

posebne vrste in dolgotrajnosti ponudi se v vsakej fari
razumljivim, krepostnim in spoštovanim osebam.

Pismena vprašanja pod „9132“, Gradec, poste
restante.

(5—9)

Jakob Kobilca

naznanja p. n. občinstvu, da je preselil dné 20. maja t. l.

**svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
iz Špitalskih ulic na Mestni trg štév. 23.**

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosednji obisk in zagotavljam, da bodem slavnostnemu,
kakor dosedaj v preteklih 35. letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel.